

НОВИЙ ЧАС

ІЛЮСТРОВАННИЙ ПОЛІТИЧНО-ГОСПОДАРСЬКИЙ ЧАСОПИС

Ч. 19.

ВИХОДИТЬ ДВА РАЗИ В ТИЖДЕНЬ.

Рік II.

ПЕРЕДПЛАТА в КРАЮ
місячно 2.400.000.
В Америці річно 4 доларів.

АДРЕСА:

„НОВИЙ ЧАС“ Львів, Руська 18.

ПЕРЕДПЛАТА ЗА КОРДОНОМ
місячно рівновартість 15 кар. чех.
одно число 1 50 кч.

Протокол др-а Панчишина в справі бл. п. Бесарабової.

Др Панчишин, ректор українського університету, який був присутній при ексгумації тіла бл. п. О. Бесарабової зладив протокол, в яким стверджує, що:

1) на тілі знаходилися кроваві синці, шкіра була здрана на руках, плечах і ногах. Кров місцями збіглася. Ті зміни повстали за життя, а при секції в закладі медицини це стверджено.

2) На шії знаки петлі.

На підставі тих даних, др. Панчишин стверджує, що: Смерть бл. п. Бесарабової наступила внаслідок удущення. Бл. п. Бесарабова мусіла бути перед смертю бита в спосіб страшний і варварський. Виключене є, щоби так сильні рани могли повстати в наслідок передсмертних судорогів, чи в наслідок упадку тіла. Протокол носить дату: Львів, 9. березня 1924.

Тайни виходять на верх.

Оказується тепер, що на конференції Мек Доналда із польським послом Скірмунтом, Мек Доналд виявив здивованнє, що до цього часу уряд польський не виконав ще соймової ухвали в справі статуту для Східної Галичини. — Скірмунт також здивувався з запиту Мек Доналда, але в духу.

Каліф на вигнання.

Прогнаний з Туреччини Каліф виїхав до Швейцарії.

Венізельос

опустив Грецію і виїхав до Парижа.

Вальоризаційний франк від 11—12. III. 1,800.000.

Франк тютюневий від 1. III. до 15. III. 1,800.000.

Франк залізничний і поchtовий від 1—15. березня 1,800.000.

Диво.

В Америці виступає тепер танечниця Бірд Мільмон. Танцює вона на диві, розп'ятій між двома каменцями на висоті 24 по-верха. В руці держить велику парасоллю, при помочі якої вдержує рівновагу. При вусі має радіотелеграфічний апарат, яким порозумівається з вулицею. Тисячі народу приглядаються тому чудовищу і дрожать. Бо один хибний рух і з танечниці і сліду не остало.

В імені Річпосполитої Польської!

Суд окружний карний, яко Трибунал пресовий у Львові, рішив на внесок державної прокуратурі, що зміст часописи „Новий Час“ число 15. з дня 28. лютого 1924 в артикулі під заголовком: 1) „Дещо з історії“ в цілості. 2) „Тамнича смерть бл. п. Ольги Бесарабової“ в уступах між словами а) виясняє а: Дня 21. лютого б) події а: Українське рільництво в) полі а: Згадки г) смерті а: Полишаючи д) протест а: Взиває е) вказів а: дальші комунікати. 3) „Як любити рідний край“ в уступі від слів в тій цілі яка до кінця артикулу. 4) в заголовку артикулу на стороні 6-ій слово між Квітки а культури. 5) „Огляд світових подій“ в уступі від слів: правда велика правда до кінця. 6) Заголовок сліду-ючого артикулу. 7) „Приклад на виклад“ в уступах між словами політики а: полі-

ціанти б) увагу а: А я так. в) від себе а На еалі рівнож г в уступі від слів: Його вродження до кінця артикулу містить в собі ество ад 1) 2) а) 7) 8) виступку з § 300. з з. к. ад 2) б)-е) виступку з § 24. зак. пресового з § 300 з. к. і арт. VII і VIII зак. 18. XII. 1862 ч. 8.63 Длд. ад 3) 5) 6) злочину з § 65 з. к. ад 4) виступку з § 302 з. к. узнав доконану в дни 25. лютого ц. р. — конфіскату за оправдану — і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493 з. к. заборону дальшого розширювання того друкового письма. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. XII. 1862. Д. л. д. Ч. 6. ех 1863. а іменно засудження за переступство на гривню до Мп. 4,000.000. Львів, 22. лютого 1924.

(Підпис печатки).

СТЕРВО.

Неописана гідь і обмервине бере кожного, в кого ще збереглась крихітка людяності, коли читає голоси польських часописів з приводу трагічної смерті О. Бесарабової. А вже поза спроможністю всього що людське, є вонюче розкладаючимся стервом гадюче сичинне одної з брукових львівських газет, якої назвисько не варте, аби його й поміщувати в українським часописі, подібно як не варто вносити до хати стерва, бо викличе відразу у мешканців хати. Ця брукова львівська помийниця важилася своєю вонючою рукою кинути пляму на світлу пам'ять бл. п. Ольги Бесарабової і підозрівати, що бл. п. утримувала веселий дім в Сокалі!!!

Чи можна відповідати на щось подібного? Ні! Бо ніхто не може знизитися, аби зрозуміти мову і ети-

ку шакала, від нікого, не можна вимагати, аби дотикав руками стерва.

Після внеску в соймі.

Польський сойм відкинув наглість внеску посла Хруцького з приводу трагічної смерті О. Бесарабової, а міністер Вигановскі „відповідав“ на внесок.

Наше становище до соймової події і відповіді міністра хай собі читачі доспівають.

Обмежимося лишень тим, що подамо голос не надто лівої польської газети „Kurjer a polski ogo“, яка з приводу тої соймової комедії ось як вимовлюється: „Сумління є політика“. Н. міністер справедливости місто витолкувати або опрокинути твердження Українців,

почав представляти причини її арешту і малювати довершений нею злочин. Таке відбігання від самої справи робило вражіння, немовби міністерски ходило о викликання відрази до помершої, яку підозрюють о комунізм чи шпигунство, або о це, аби зілхнути інтерпеллянтів до ролі цих, що похваляють ці каригідні вчинки. Не є це способи гідні найвишого представника справедливости. Ніхтож прецінь не робить закиду поліції з цього приводу, що Бесарабову арештовано. Поліції зроблено закид, що вона польську тюрму переробила.

На жаль міністер не зумів відперти цього страшного підозріння. Не почули ми з його уст заперечення, що не найдено на тілі помершої слідів ударів, не виявлено звідки взявся у целі ручник, длячого не повідомлено рідні о факті і дню похоронів. Жхливі сумніви родяться в сумлінню, наколи з одного боку чутся тверді закиди і з другого відхил від безпосередньої відповіді і кружляння довкола неї. Того не можна втихомирити ні переголосованнем ні мовчанкою. У такому разі належить дати більшу спроможність дійти до правди, чим би це виходило лиш з формального права або личного пересвідчення. Тому сталося зле, що наглість внеску відкинено і не допущено до дискусії над відповіддю міністра. Людські почування і політичний змісл повинні були соймови подиктувати інчу децизію рішення“...

Як любити рідний край?

(Тразибуль Атенець.)

Ми вже згадували про т. зв. пельопонеську війну, в котрій Спартанці розбили Атенців і прочі держави середушої Греції та встановили там свою тиранську владу. Ми розказали, як то відважний Пельопід увільнив Теби від ворожої окупації, а тепер розкажемо те саме про Тразибуля з Атен.

При кінці квітня 404 р. (тому около 2300 літ!) вмащерували Спартани до упокорених Атен, які побиті на суші і на морі мусіли прийняти всі услівя здачі. З цілої їх світлої фльоти лишили їм Спартанці лише 12 кораблів, — над містом і державою мали панувати начальники спартанського війська (знаємо ми, яке то військове панування!) і люди, назначені ворогами. Попри те мали бути збудрені улюблені мури Атен, їх дотеперішня охорона, збудовані Періклем 30 літ перед тим, і того власне дня почали

самі Атенці під ворожим примусом бурити свої укріплення!

Почалося страшне панування — шалінне ворога,

Панами Атен стали спартанські команданти і найгірше шумовинне. Вони прийняли в свій круг також чимало родовитих Атенців, що вже передше вели угодову політику і сприяли ворогам ради особистої наживи. Та чесна компанія в числі 30 ти, знана в історії під назвою „трийцять тирнів“ (по грецьки: гої трійконта) візвала до Атен спартанську залогу, і під її охороною почала памятна в історії „урядування“. Почалися масові атештовання і морди всіх чесних людей і патріотів, а часто й зовсім таки невинних і нічого несвідомих людей, які просто з виду не подобалися тиранам. (Звичайно присуджувано обвиненого на зажитте отруї). Як урядували ті панове, пізнаємо з того, що за кілька днів вспіли видати около три тисячі присудів смерті! Спаслися лише ті, що їм пощастилося втікти з міста. Трапився справді між тиранами один чоловік сумління, іме-

нем Тірамен, який звергав увагу товаришам, що не до доброго доведе їх таке терористичне поступування, але його зярзже згладив зі світа Крітій, найбільше загорілий кровопієць.

Але всякі злочини мають свої границі, і на всіх несправедливих прийде Помста з огненним мечем. Сталося так і тут.

Між утікачами - Атенцями був також відважний Тразибуль, син Лікоса (тоді тільки так означувано чоловіка: імя власне і імя батька), який схоронився до Теб. Він то, чуючи про страшні знущання тиранів над рідним краєм, потайки зібрав коло себе сімдесят люда і тою малою горсткою відважних на все людий рішив доконати велике діло: прогнати з Атен невинних гнобителів! Та, як ми вже бачили в оповіданню про Пельопіда, відважним помагає доля. До Тразибуля почало збігатися з усіх усюдів чимраз більше добровольців, що присягли собі, радше вмерти в бою за волю ніж терпіти неволю. З початком серпня 403 р. — отже в рік після поневолення Атен —

Нам ясно, що „Kurjer polski“ і його читачі, ані подібні йому газети і пальцем не кивнуть, щоби сталося щось іншого. Навпаки може й вони в душі раді, що так сталося. Бо „демократичні“ польські

партії, за винятком соціалістів і виволонців, голосували за відкиненням нагlosti внеску. Пощо людей туманити і проливати сльози — крокодилеві?...

знаки мусять бути при тім або інчим реченню. Подібне поступованне органів пресового надзору впрост унеможливило українській пресі свободне wypowiedzenie о справах, які народ дуже непокоять. Ото маємо нові конфіскати в ч. 16 з дня 2. березня 1924 року часопису „Новий Час“.

I. В артикулі:

На нові шляхи.

сconfіковано початок котрий звучав ося як:

Польська преса оголосила бундючно ліквідацію українського університету. Польська влада с того переконання, що переслідуваннями та арештами поодиноких студентів, хочби навіть так-х, що стоять у проводі, та замучуванням їх у тюрмах, вона потрафить знищити українські Високі Школи. Це все, розуміється, „фангастичні думи, фангастичні мрії“, це все тільки набожні та недосяжні побажання і більш нічого. Бо зараз таки на другий день після тих заяв про ліквідацію українського університету в польській пресі, поліція розганяє кілька викладів. Значить останні арештування нічого не змінили. Виклади йдуть даліше. Український Університет існує!

Рівнож sconfіковано кінець того артикулу:

Ми, розуміється, як поневолений народ не можемо дозволити собі на таке трачення усіх наших людей і не повинні тим самим витратити ніже одного шага на виховування урядовців чужої держави.

Вільсон і число 13.

Багато забобонів між людьми. Та одним з найбільш поширених є, що число тринадцять завжди приносить нещасте. Забобонні люди ніколи не зачнуть нічого в 13-ий день місяця, а с й такі, що в той день не рухаються навіть з хати, щоби часом Боже борони, не впасти в яку неприємну пригоду. Вистарчить, щоби цифри числа вагону давали на суму 13, щоби забобонний подорожний зібрав манатки та хутче перенісся до іншого воза.

Та ті, що прослідують життя бувшого американського президента Вільсона, кажуть, що для його тринадцятка не була нещасливим числом, а навпаки. Його ім'я і назвисько — Woodrow Wilson — як теж ім'я і назвисько його жінки — Eleanor Wilson — і імена і назвиська його дочок складаються всі із тринадцяти букв.

Через тринадцять років був він членом

учительського збору університету в Princeton, а потім через тринадцять років був ректором.

В 1912 році Вільсон побідив бувших президентів Тафта і Рузвельта, а цифри того року дають на суму число: 13. Виборча комісія, що рішила тоді про побіду Вільсона радила 13 січня 1913 року. 13-го вийшла заміж його друга дочка і це було 13-те з ряду подружжя заклочене в Білім домі, резиденції президентів.

В часі виборів на президента в 1916 р. Вільсон був 13-тим з ряду на листі кандидатів.

Дня 13. листопада 1918 року приїхав Вільсон до Франції (цим разом тринадцятка не принесла йому щастя).

Умираючи мав Вільсон 67 років, а цифри цього числа дають на суму також: 13.

Інтерпеляція

посла Серг. Ковіцького і товаришів з Українського Клубу до пана Міністра справ внутрішніх в справі sconfіскації артикулів в ч. 16. з неділі 2. березня за рік 1924 часопису „Новий Час“.

Майже кожде число українських часописів доходить до читачів з білими плямами. Львівська Прокуратура безнастанно sconfіскує цілі артикули, цілі сторінки;

часами ограничується до sconfіскації кілька вершів в тім або інчим артикулі; часами каже викинути якесь слово, чи навіть втручується до питання, які переділові

Тразибуль заняв уже мале граничне місточко Філе. Тирани вислали на нього кількатисячне військо і кінноту, думаючи, що за годину будуть мати „бунтівника“ в своїх руках. Але обманулися. Повстанці розбили ворожу експедицію і помашерували на Аteni; тепер було їх вже около тисячу люду.

Тепер каються вороги, що казали збурити атенські мури: ті мури булиби тепер охороною для них самих, неприготованих до бою. Бачучи, що не жарти, вони скопалися недалеко Атен, в Елевзіс, і ждали тут на Тразибуля. При тім доконали ще одного огидного діла, яке вкрило їх тавром ганьби на вічні часи. Ото казали визначнішим людам з того передмістя зібратися на ринку і недовіряючи їм вислали їх — в числі 300 люда — до Атен, нібито, щоби їх охоронити від облоги. Тимчасом дали тайний приказ до Атен, щоби тих людей повбивати — і той приказ був зараз по прибуттю нещасних до Атен — точно виконаний. Повідомлені про це повстанці, впали крайню обурені до передмістя Пірею і при-

готовалися до ршучої битви з тиранами і з їх військом, яким проводив сам Крітій.

Був між повстанцями Тразибуля один воїн, на жаль не звісний з імені, знаний з того, що вмів предсказувати будучність. Він сказав перед битвою: „Коли я згину, то ви, брати мої, побідите тиранив“. А хотячи, щоби його добре пророцтво сповнилося, він зараз на початку боротьби кинувся між ворогів і вбиваючи кільканайцятьох з них, сам упав мертвий під їх ударами. Побачили повстанці, що перша часть пророцтва сповнилася, повірили, що сповниться і друга. — І захоочені приміром свого віщуна кинулися на ворогів з таким завзяттем, що розбили їх до тла. Згинув і тиран Крітій, що більше року пив кров свободолобних Атенців — а про його смерть в бою каже історик, що всна є за почесна для такого негідника, як ним оказався Крітій.

В кілька днів пізніше прогнав

Тразибуль решту залози з замку. Спартанський король Павзаній, чуючи про відвагу повстанців, пізнав, що не владється йому їх покорити і заперестав воювати з Атенами, приказуючи спартанському війську опустити Аteni і Аттику.

При кінці вересня, коли в Атиці (атенській державі) не було вже ні одного ворога, Тразибуль приніс жертву богам і вмашерував зі своїми героями на ринок, де його повитали одушевлені Атенці, як спасителя рідного краю.

Супроти того уважаємо, що рямші давних австрійських чи хочби різних теперішніх університетів для українського університету рішуче за вузькі. В цій справі ми мусимо конче піти на нові шляхи. І коли творимо сьогодні український університет, удержуємо його нашою кервавицею та захищуємо перед ворожим наступом, то хай він буде вартий усього нашого труду, хай він стане дійсно святинею науки, в якій черпатимуть натхнення ті, яких обов'язком є іти на неминучі подвиги, хай він стане тою кузьницею, що в ній куватимуть могутні характери борців теперішніх і майбутніх днів.

Коротко: українські Високі Школи мають нам дати не урядників польської, чи якоїб то не було інчої але все для нас ворожої держави, а народніх працівників на різних і всіх ділянках культурно-національного життя.

Тільки такі Високі Школи потрібні в теперішній мент нації і тільки такі не бояться ніяких ворожих затій.

2. В ділі „Дописи“ сконфісковано цілу кореспонденцію:

Повіт Стрий. Деморалізаційний центр в Галиччині. — Одним з таких повітів являється тепер Стрий. Колись місто з високорозвиненим організаційним життям надавало тон цілій нашій країні. Культурне, просвітне й економічне життя цвилло під вмілим провідом батьків повіту. Нині з браку ідейних провідників — це центр хрунівста й деморалізації. Сильна стопа наїздника приневолила наше громадянство замкнути уста, а радше вибрати лінію спортуністичної політики, даючи тим ро-

бом відражаючий примір. Повітом кермують тепер урядники — судові радники. Вони то виконують усі накази теперішньої влади, яка йде на наше цілковите знищення. Їм вторують українські адвокати, які не беруть ніякої участі в життю або ведуть шкідливу роботу. Та наймаркантіше — це становище стрийського громадянства в університетській справі. В супреч постанові цілого краю, стрийське студентство за порадою своїх батьків дезертирувало з українського університету, а масово вписалось на польські вищі школи у Львові, подаючи як свою народність „руську“. Тому все і всюди, на зборах і забавах, найти можна студентів — бойкотованих усім, не лише стрийським, українським громадянством. Що більше, ці студенти-дезертири, нічим не замітні, ця звичайна мірнота, зачали на всі стрийські забави стягати збойкотованих зі Львова і інших повітів. — І так на Маланку приїхали студентки польського університету зі Львова Мудраківна і Турківна, а на забаву УПТ. 14. II. студенти із сусідного дрогобицького повіту, які не важилися в Дрогобичі на вулиці показатися. На представленні панства Кравцевих зі Стрия, щоби бойкотовані студенти опустили салю, п. радн. Рак і його жінка (обоє польонофіли) заявили їм, що можуть вийти з забави, коли їм не подобається, а голова УПТ. д-р Бачинський взяв в оборону бойкотованих, даючи таким способом полічника здоровій українській суспільності, як йде з духом часу, та не дозволить на так далеко-йдучу провокацію. Се поступованне голови У. П. Т. і хрунівська заявка панства Раків хіба заслуговує на найбільше нап'ятованне. І тоді коли йде нагінка на все наше приватне шкільництво. Виділ У. П. Т. в Стрию бере в оборону усіх дезертирів з українських приватних найвищих шкіл. Більшого скандалю, як на цій забаві не був Стрий ще свідком ніколи. Панство Кравцеві, коли їх слушного домагання не поперли стрийщани, ні жіноцтво так чисельно зібране (колись навіть дуже патріотичне) ні меценаси, ні духовенство — опустили салю, а безідейна публіка бавилась разом зі студентами Русинами. Наші панянки, які рівнож корис-

тають з забав у Львові, уважали за відповідне бавитись, не відчуваючи ніякого сорому ні ганьби. Подаючи це до відома слід звернути увагу столиці краю на ту аномалію, яка витворилась в Стрию і Стрийщині. Провід в повіті повинен перейти в руки ідейних одиниць Усі товариства повинні визбутися не продуктивних членів, не то що давати їм почесні місця. Студентству радимо завернути з раз вибраної дороги, а піти разом з тими, що лишилися на своїх позиціях (ст. Шасковський і петрушевич). Саназція повіту повинна відбутись негайно — про те videant consules...

Один з присутніх.

Супроти повищого тут підписані запитують:

1. Чи відомий йому згаданий факт;
 2. Що задумує Пан Міністер вчинити, щоби подібне нищення української преси надаліше не мало місця і щоби забезпечити українській пресі свободу слова;
 3. Чи захоче Пан Міністер зарядити в тій справі доходження і укарати винних.
- Варшава, дня 7. березня 1924 р.

ЗАМАЛО

**ЗАМАЛО
КОНЕЧНО**

КОНЕЧНО

„НОВОГО ЧАСУ“.

самому читати і передплачувати „Новий Час“.

самому бути свідомим громадянином треба приєднувати „Новому Часови“ все нових і нових читачів та передплатників.

треба постаратися щоб між нами не було ні одного, який — не читавби і непередплачував —

ПЕТРО ФРАНКО.

ОГНИСТІ ПРИВИДИ.

(Продовження.)

„Ви тільки в ночі бачите ці огнисті появи?“

„Досі я їх ніколи не бачив у день. Звичайно появляються як тільки ляжу в ліжку, так, що навіть не можу потішитися можливістю, що бачу то у сні“.

„Будь ласка, покажіть мені свою спальню“.

„Ось прошу, ходіть за мною“. Тишовський повів гостя до суміжної кімнати, де сидів за книжкою чоловік.

„Це мій доглядник“, сказав Тишовський, коли чоловік устав.

„Підіть, будь ласка, погляньте, чи не вернув пан доктор“, звернувся до нього Полян.

„Я хотів його тільки позбутися“, сказав Полян, коли за сторожем замкнулися двері.

Спальня була обставлена просто але привітно, майже розкішно.

Вікна і одні двері виходили на терасу, де цвили цвітки в вазонах. Запах ямину і рож доходив у кімнату крізь отверті вікна.

„Куди ведуть ці двері?“ запитав Полян показуючи на двері в задній стіні.

„До кімнати доктора Скаржинського. Спить там він, або його асистент, якого ви вже бачили. — В передпокою спить завсіди сторож. О мене доглядають добре! Він похмуро усміхнувся.“

Полян незвичайно пильно оглянув усю кімнату, особливо долівку, хоча там здавалося не могло бути нічого із огляду на взірцеву чистоту навоскованої підлоги. Але в розі одного хідника... д ліжком Полян найшов мабуть щось цікавого, бо обережно вложив це між картки записника. Коли сторож вернув, Полян уже прощався із Тишовським:

„Тепер мушу йти. З паном доктором поговорю другим разом. Не тратьте надії, думаю, що небавом побачимось“. Оба стиснули собі руку.

Полян пішов прямо на дворець і поїхав на дачу доктора Скоротіса, куди прибув уже над вечір. Коли слуга зголосив візиту „пана Поляна“ доктор, що дещо задрімав над книгою за пізно вхопив ріжок, щоб почути ймення пришельця, але приязно повітав Поляна, беручи його за старого знайомого.

„Вибачте, що так пізно приходжу“, сказав Полян чемно. „Чи позволите, що загляну до вашого лексикону?“

Доктор отворив шафу з книжками. Полян витягнув том, де були „Ради“. Час від часу порівнював ілюстрації з предметом який виняв з свого записника.

„Ну тепер мушу прохати вашого вибачення“, сказав Полян і положив книгу назад до шафи, „пане доктор, що я не той, за якого мене вважаєте“.

„Не розумію вас, пане Іпатович“, сказав здивований доктор.

„Я не Іпатович. Я Полян, співробітник видавничого товариства в Києві“.

Доктор схопився на рівні ноги:

По той бік греблі.

Пролетарський студент за варстатом.

Давно писалося вже у нас про т. зв. трудову школу на Великій Україні. Проект трудової школи тільки частинно удалося провести; але там де його проведено, показала велика практичність такого улаштування. Трудові школи — це нищі й середні школи. Та останніми часами проведено трудовий систем і на університеті. Різні „технікуми“ подають молодіжці крім книжкової освіти також освіту професійну з різних областей ремесла.

Крім того улаштовуються особні майстерні (варстати) з цією матеріальною піддержкою для бідних студентів. Такі варстати улаштовано н. пр. в Києві в бувшій Михайлівській монастирі. Поки що утворено електрично механічні майстерні столярні та шевські варстати. У всіх цих майстернях робота кипить. Працюють по 8 годин денно. Роботи виконують точно і совістно. Тому великий попит за їхніми виробами і напливають все нові замовлення. У варстатах працює вже кількадесять студентів і таким чином заробляють прегарний гріш на своє удержання. Число студентів в тих майстернях постійно зростає. Таким чином українська молодь враз зі знанням науки набирає й практичного знання фізичної праці, що

в теперішньому життю має першорядне значіння.

Школа „Металіст“.

Практична школа „Металіст“ в Харкові обіймає 7 літ науки і числить 39 відділів. У школі діти робітників металістів, які „гризуть граніт науки“. Усього учнів в школі 1570 чоловіка.

Курси українознавства.

Зараз управлінські службовці найбільш цікавляться українською мовою, бо відчувають, що українізація установ не є порожній звук. Але біда в тім, що окрім байдужного відношення до цього питання адміністрації(!) ще недостаточна коштів та книжок і навчання залишається мертвим. Ніхто з тих учнів які провели 4—5 місяців в школі навчання мови не вийшов переможцем науки. Всі залишилися такими володарями мови, як і були до школи.

(Харківські „Вісти“.

Партія на село!

Під сим заголовком нарікає київський „Більшевик“ з 19 лютого с. р., що сільська кооперація і сільські установи остають будьто в руках куркулів будьто некомуністів. Комуністів на селі мало і їх треба придбати. „Більшовик“ не має довіря до теперішних а ще більше до

новоупечених сільських комуністів, тому ту працю мусять зробити міські комуністи. І Центральний Комітет „Російської Комуністичної Партії“ став на цей шлях та відкомандирує відповідну скількість таких партійних робітників з міста на село. Вони допоможуть незможному селянству „відвоювати“ кооперацію від куркулів і некомуністів та взагалі на селі заведуть комуністичний лад.

Примітка Ред. „Нового Часу“: Як бачимо — вже 6 літ „комунізують“ большевики українське село, а воно як було так і остало типовим українським селом. Чи й новим апостолам удасться провести комунізм в такому змислі, як того бажає РКП., можна сумніватися.

Жіноцтво в гром. радах.

Зі села Багрівців на Поділля пишуть до харківських „Вістей“: — наша сільрада складається з 44 членів. Є декільки жінок. Останніх вибрали заочно й на другий день вони поприходили до ради з плачем...

Де є ще свідомий громадянин України, який не передплачував би „Нового Часу“.

„А то переходить усяке поняття, вкратися у чуже довіре під чужим назвиськом та витягати з мене лікарські тайни“.

„Вибачте, пане доктор“. Я ніколи не прибирав чужого назвиська і не можу відповідати за помилку готеляря. Я даремно пробував вяснити вам сьогодні рано хто я такий. Моє спочуття до вашого клієнта, пана Тишовського того рода, що можу вам заявити, що приходжу прямо від нього“.

„Що, від пана Тишовського? Не розумію вашого поведіння ані причин. Боюся, чи вони не егоїстичні“.

„Дуже мені прикро, що так думаете. Але навів мене на це припадок. Після усього цього, що я довідався, приходжу до переконання, що пан Тишовський впав жертвою обманщиків, а зглядно одного і то пана Миколи“.

„Чи можу запитати, на яких даних опираєте цей погляд, який готов піти в розріз із моїм лікарським осудом“?

„При їзді чевном, бувший огородник пана Івана ствердив...“

„То ви на словах того неука опираєте свій погляд“?

„О, ні. Але його слова збудили в мені сумніви. Щоби їх перевірити удався я до пана Івана“.

„Як ви там дісталися, мені не відомо, але мушу вам зазначити з гори, що про психічний стан пана Івана, окрім мене видав свій осуд відомий московський психіятр доктор Висков і що неправний доступ до лічниці для умово хорих підлягає законній карі“.

„Мені конче треба було поговорити з паном Іваном у його інтересі. І тут допомогла мені подібність з паном Іпатовичем. Тепер я певний, що пан Іван дійсно бачить огнисті вужі, ящірки і інші звірята бо пускає їх до його спальні пан Висков, помазавши вперед світлячою краскою. Це рівнож поясняє факт, що пан Іван бачить то тільки від часу повороту пана Миколи“.

„Але чим поясните, що ці привиди все ще лучаються“?

„Певно, що все ще лучаються,

бо спільником пана Івана є доктор Висков, який пильнує хорого“.

„Думаєте, що він ошуканець“?

„Цілком певно. Коли я сьогодні поїхав до пана Івана, не було на щастє доктора Вискова. Я позискав скоро довіре пана Івана, — особливо тим, що повірив у існування огнистх вужів які він бачив минулої ночі. Я віддалив підступом сторожа та оглянув спальню. У стіні до кімнати доктора Вискова був отвір, куди він впускав огнисті звірята. Під ліжком найшов я навіть рештку з такого вужа, який тоді скидав стару шкіру. По лініях, порівнюючи з рисунком у вашім лексиконі пізнав я цілком певно рід вужа“.

„Алеж бо, коли я вас добре зрозумів, вуж світив“.

„Певно, ось цей кусничок старої шкіри. Будь ласка загасить лампу“.

(Дожінч. буде)

Провокація.

Багато пишеться і говориться в нас про провокацію. Тут „хтось провокував населення“, там „крутився по селах провокатор“, „ця подія виглядає на провокацію“ і т. п. Не зашкодить зацікавленим читачам bliще зі значінням і приміненням того слова.

Провокація — латинське слово. Воно означає визов, або викликання чогось. Провокувати значить визвати, викликати щось, а провокатор, це чоловік, який визиває чи викликає щось.

Як я хочу заскаржити свого сусіда до суду за образу честі, то я його дрючу всілякими способами, аж він попаде в злість і зачне мене лаяти. От я значить його спровокував. Або я хочу когось добре набити, а він зі мною не зачіпається, тоді я йому плюю на чобіт, або ніби нехотючи штовхну. Він на мене скаже що небудь, а його в вухо. Тоді люди скажуть, що я його спровокував.

Але ці приклади, які я навів то ще зовсім невинні провскації, що нікому багато шкоди не приносять. Є на світі люди, які спеціально вчать на провокаторів. То є звичайно найгірше шумовинне, всякі нечесні люди, хоч часто образовані і вчені. Вони стоять на службі поліції і допомагають їй при вишукуванні правдивих чи мнмих проступників. Бо дуже часто, як нема проступників, то треба їх зробити, бо тоді приходять і нагороди і похвали.

Мистцями в провокації були російські охоранники. Вони вписувалися до різних тайних революційних кружків, вдавали великих революціонерів, робили навіть маленькі замаху на яких там комісарчиків, але як прийшов заговор на царя, чи якого губернатора, видавали всіх заговорників у руки поліції. Таким славним провокатором був у царській Росії Азев. Він довгі літа прикидався як визначний революціонер, здобув собі велике довіре і вкінці виявив багато своїх товаришів поліції. Розлючені революціонери хотіли його згладити зі світа, але не вдалося. Азев утік і дочекався природної смерті. З хвилиною як упав царський престол, усі думали що згинуть у Росії провокатори. Але не так склалося. Большевицька влада ще більше уживає їх, як царська. Всі заговори проти большевиків викрито за помічю провокаторів. Найбільше кругилося їх на Україні. Кождий повстанчий комітет скорше чи пізніше впавав жертвою провокації, а члени його

мандрували в чрезвичайку на розстріл.

Та не тільки російська поліція уживала й уживає цих нечесних способів в визідчій службі.

В Польщі конституція не дозволяє на провокацію,

Чк

Ви вже приєднали „Новому Часови“ — бодай одного передплатника?

ОГЛЯД СЕГІТОВИХ ПОДІЙ.

Англія

недає тепер деяким народам жити. Прийшов до влади Мек Доналд з другими соціалістами і таке вони виправляють, що пожалься Боже. І листи пишуть і говорять, а все таке, що Франції і її підбрехачам не до вподоби. І ті останні аж казяться, яким правом сякі такі Мек Доналди, чи Гендерсони мають право говорити про зміну того стану, який запанував в Європі по верзальським мирі? Та то ще нічого, як вони там про Німеччину заговорять. Але ось приїхав з Лондону поль-

ський посол Скірмунт тай каже, що Мек Доналд цікавиться тим, як Польща господарить на „східних кресах“. І що йому до того? Таж прецінь Мек Доналд ані не буде сидіти на Яховича, ані його жінка, чи донька.

Над тим запитом радила польська Рада Міністрів. Що в радила нам не дали знати, але ми від себе можемо Мек Доналда успокоїти, що тут все в порядку Народ мовчить бо благоденствує. Аж любо.

Ліга Народів

зібралася 10. марта на нараду в Женеві. Радить вона над ріжними справами, які зайшли між поодинокими державами. Радити буде рівнож про справи Польщі, як от німецьких кольтоністів, про Клайпеду,

до якої Польща має претенсії і свариться через те з Литвою, про справи Гданьска і т. д. Будуть там говорити і про нас без нас. А є про що говорити, нема кому слухати.

Туреччина

як ми вже писали знесла уряд каліфа і вигнала його з краю, Каліф то для Магомедан так, як для католиків папа. До цього часу сидів каліф в Константинополі і його узнавали всі магомедани, яких на світі є понад 300 мільонів. Тепер нове турецьке правительство той уряд знесло і каліфа вигнала. Та не пішло воно так гладко, як думали турецькі міністри. Магомедани не хочуть жити без церковного го-

лови. Це використали Араби і їх король Гуссаян проголосив себе каліфом. В тім є й англійська рука, бо король Гуссаян стоїть під англійським впливом. В той спосіб Англія хоче своїх підданих в Індії піддати під вплив послушного собі короля. На кождий випадок та подія з каліфом може викликати в магомеданським світі сильні ускладнення.

Чехи

до чиста попусувалися. — Колись в школі вчили, що в Чехах, то доми відчинені, бо злодіїв там ніхто не боїться, бо їх нема. А тепер там інакше. Злодій на злодію їде. І то не такі звичайні злодії, а панські. — Пан не краде, а бере хабара. Викрилося тепер, що купці, які продавали для чеської армії бензину, доставляли бензину мішану з всяким паскудством. Та бензина очевидно дешевше коштує, але вона

донічого. Через те лучалися в Чехах дуже часті летунські катастрофи і багато чеських летунів згинуло. Вони гинули, а чеські генерали, сенатори, послы і другі пани брали хабарі і мовчали. Брав хабарі навіть чеський шеф штабу французький генерал Міттильгазен і бувший чеський міністер війни ген. Гуссак. Спаскудилися Чехи на цілий світ.

Франція,

тота стара повія тріщить. Її гроші знов зачали падати а доріжня йти в гору. Французький парламент ухвалив ріжні закони, щоби перешкодити спадкови гроша. Але сенат тих законів не хоче ухвалити і справу вічно відкладає. Пуанкаре дуже лютий і загрозив, що усту-

пить, якщо сенат до кількох днів не ухвалить законів.

В Франції відбудуться в маю вибори до парламенту. Пуанкаре готов при тих виборах провалитися з своєю варячкою політикою супроти Німців.

Персія

має свого шаха, себто короля. Але волів він сидіти собі в Європі і ї бавитися, чим в Персії. Більше перебував він то в Парижу, то в Монтекарльо, чим у себе дома.

А Персам було вже того заба-

гато. Шах виїхав, а Перси скинули його з престолу і вибрали собі другого; шаха повідомили про це і порадили, щоби більше до Персії не вертав.

Англійсько-совітські переговори

будуть вестися в Лондоні під проводом Мек Доналда. Газети доносять, що Риков виїхав вже до Лон-

дону, щоби порозумітися з Мек Доналдом.

Поєдинки.

Генерал Шептицькі визвав на поєдинок посла Медзінського, який його образив в соймі. Стріляли до себе два рази з пістолтів, але так,

що ніхто навіть не ранений. Потому подали собі руки і в згоді розійшлися.

До чого доходить?

На неділю дня 9. марта визначено під церквами у Львові збірку в користь українських Інвалідів. Поліція позволене на це дала.

Українські жінки удалися під церкви та збирали жертви. Збирали рівнож під Волоською церквою при вул. Руській, в якій парохом о. сов. Дам'ян Лопатинський, член Тіснішого Народного Комітету і завідуючий Видавничою Спілкою „Діло“.

Дня 1. листопада м. р. цей діяч викинув з церкви тих, які збирали на Захоронку ім. Голубця, про що ми свого часу писали. Тоді могло здаватися, що конфлікт, який виринув між „Ділом“ а прочою українською пресою в квестії збірок до тої міри поденервував цього „д'яча“, що він в церкві забув, що він священник.

Поневолений народ, який зуміє поставити на ноги своє шкільництво — дістане в свої руки лконч від своєї вітчизни

Інтерпеляція

послів Станислава Ланьцуцького і Стефана Круліковського до пана Міністра Заграничних Справ і пана Міністра Справедливости в справі конфіскації в „Трибуні Робітничій“ частини цитату зі статі англійського премєра п. Рамзай Мекдоналда.

У львівській „Трибуні Робітничій“ з дня 26 лютого б. р. у статті під заголовком „Інтернаціональний балаган соціал-шовіністів“ п. прокуратор пристосував цензорський олівець до артикулу п. Рамзай Мекдоналда п. з. „Експанзія Польщі“, напечатаного дня 6 січня б. р. в „Daily Herald“, органі праці, що є тепер офіційним органом велико-британського уряду.

Сконфіскований уступ цитату звучить ось так:

„Під впливом тих причин економічної природи, а також під впливом „дитячої хвороби“ націоналізму Польща поглотила територію, до яких не мала права.

В сучасну пору терпить вона на нестравність і викиди нечистого сумління. Свідома цього, що її східні границі ані морально ані мілітарно не дадуться оборонити, шукає помочі на Заході, коли Франція її заведе, звертається до Англії“.

Для повноти образу мусимо додати, що сконфісковані слова п. премєра Мекдоналда подала „Трибуна Робітничя“ дословно за „Мисльон народовон“ („ч. б. з д. 6 лютого б. р.), котра однаковож за це не підпала конфіскації.

Супроти повищого питасмо п. Міністра Справедливости, чи вважає справедливим, що підрядні органи підчиненого йому міністерства конфіскують в робітничім письмі, то, що вільно печатати буржуазійному письму.

Рівночасно запитуємо п. Міністра Заграничних Справ, чи вважає доцільним, аби в хвилі, коли кабінет п. Рамзай Мекдоналда стягас на себе увагу цілого світа, коли в кругах польських політиків і в польській пресі кипить жива дискусія, чи загранична політика Річипосполитої польської має й далі орієнтуватися на Францію, чи радше звернутися до Англії, чи с, повторюємо доцільно, аби львівська прокуратура, послугуючись своїми цензорськими правами не дозволяла горожанам Річипосполитої познайомитися з такою важною справою як погляди державного мужа, що керує тепер політикою В. Британії, на польські діла загалом, а з окрема її східні границі.

Варшава, 7. III. 1924.

СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО.

Як годувати худобу?

(Далі.)

Черга	РІД ПАШІ На сотню частин мас:	Сушу	Стравних частин:			Загальна стравна вар- тість (повно- вартість 100)	Мучкова вар- тість у метр. сотнарі — кг.
			білка	товщу	угле- воданів		
<i>5. Окіпні</i>							
35.	Бараболя (картофля)						
	середня	25.0	0.9	—	20.0	10.0	19.7
	водниста	17.0	0.7	—	13.0	100	13.2
	дуже маловодниста	32.0	1.0	—	25.6	100	25.5
	змерзла	38.4	0.7	—	31.0	100	32.0
	і парена	33.5	—	—	27.0	100	27.0
36.	Пашні буряки, великі	10.5	0.1	—	6.9	74	5.0
	малі	13.5	0.1	—	10.2	70	7.4
37.	Бруква	12.2	0.3	—	8.5	85	7.5
<i>6. Зерно</i>							
38.	Жито, середнє	86.6	8.7	1.1	65.0	95	71.3
39.	Пшениця, середня	86.6	9.0	1.2	64.5	95	71.3
40.	яра	86.6	9.9	1.2	64.0	95	70.0
41.	Овес, середній	86.7	7.2	4.0	47.3	95	59.7
42.	Ячмінь, середній	85.7	6.1	1.9	63.5	99	72.0
43.	Кукурудза, середня	87.0	6.6	3.9	68.5	100	81.5
44.	Кіський зуб	87.0	6.7	4.5	66.5	100	81.8
45.	Горох	86.0	16.9	1.0	53.0	98	68.6

Черга	РІД ПАШІ На сотню частин мас:	Сушу	Стравних частин:			Загальна стравна вар- тість (повно- вартість 100)	Мучкова вар- тість у метр. сотнарі — кг.
			білка	товщу	угле- воданів		
46.	Люпинь жовтий	86.0	30.6	3.8	35.0	94	67.3
	синий	86.0	23.3	5.2	41.3	96	71.0
47.	Вика	86.7	20.2	1.5	50.0	98	69.7
48.	Коноп'яне сімя	91.1	2.8	29.3	25.5	96	104.1
49.	Льняне	92.9	18.1	34.7	18.9	99	119.2
50.	Соняшникове сімя	92.5	11.1	30.7	19.5	92	96.0
51.	Гречка	85.9	7.5	1.9	50.0	93	52.7
<i>7. Промислові про- дукти</i>							
52.	Грис житний, середній	87.5	10.8	2.4	45.6	79	46.9
	пшеничний, дрібний	87.8	11.1	3.7	45.2	79	48.1
	вівсяний	90.4	3.4	1.5	35.5	88	45.3
	ячмінний	87.7	6.7	2.5	41.0	91	47.3
53.	Макухи льняні	89.0	27.2	7.9	29.5	97	71.6
	конопляні	88.0	22.6	9.0	15.5	89	49.0
	ріпакові	90.0	23.0	8.1	23.5	95	61.1
<i>8. Звіринні продукти</i>							
54.	Молоко коров'яче	12.3	3.3	3.4	5.0	100	14.7
	збиране	10.2	3.8	0.8	5.0	100	9.0
55.	Сирватка, солодка	7.3	0.9	0.8	4.9	100	6.4

Ще раз завважую, що з усіх рубрик оцей таблиці найважливіші дві: 1) рубрика *стравного білка*, бо з неї витворюється в тілі худобини м'ясо, молоко і вовна, та 2) рубрика *мучкової вартості*, бо від висоти цієї вартості залежить скільки товщу і сили м'язів, які в тілі худобини має витворити цей чи інчий корм.

7. Вистане паші, чи ні?

Добрий господар все мусить вирахувати наперед, чи вистане йому особливо на зиму паші для всієї худоби, чи ні? Це можна зробити на підставі наших вже давніше наведених таблиць — дуже легко. На

приклад господар, що має кругло 20 гектарів поля і в гектарів сіножатки має перезимувати: 3 коні, 1 вола, 5 коров ваги 550 кг., які ще дають денно по 10 літрів молока, 4 корови ваги по 600 кг., які ще дають по 5 літрів молока на день, 2 телички 2¹/₂ літні ваги по 500 кг., 6 штук молодника одно- і дволітнього, кожде кругло 400 кг. ваги і нарешті 6 телят по чверть до одного року, пересічно по 200 кг. ваги.

Оцей господар погляне тепер на нашу таблицю, в якій подано кілька корму потребує кожда тварина на день і, полишаючи тимчасом на боці коні, вирахує собі таке:

	сушу кг.	стравного білка кг.	товщу кг.	углево- воданів кг.	мучкової варт. кг.
1) для робучого вола ваги 750 кг. при мірній праці треба	15	1.0	0.3	10.5	5.0
2) для 5 коров ваги по 550 кг. і при 10 л. молока від кождої на день треба	65	5.0	1.3	30.0	26.5
3) для 4 коров ваги по 600 кг. при 5 літр. молока від кождої на день треба	50	3.2	0.7	20.0	18.5
4) для 2 теличок 2 ¹ / ₂ -літн. по 500 кг. ваги	20	0.8	0.3	12.0	6.5
5) для 6 шт. молодника (1-2 л.) по 400 кг.	66	4.5	1.0	30.0	20.5
6) для 6 телят (1/4—1 р.) по кругло 200 кг.	32	3.5	1.0	15.0	20.5
отже разом для всіх на днину	248	18.0	4.6	117.5	97.5

На оцю годівлю він має кругло 300 метрів сіна з сіножати, 325 м. сіна з конюшини, 80 м. ячмінки, 125 вівсянки, 30 м. гороховянки, 250 м. пашних буряків і 75 м. бульби (не рахуючи всякої половини).

Тепер оцей господар дивиться на другу нашу таблицю, у якій подано кілька і яких кормових частин має в собі кожда паша і вираховує, що у неї є:

	сушу кг.	стравного білка кг.	товщу кг.	углево- данів кг.	мучкової варт. кг.
1) в 300 м. сіна з сіножати	25.500	1.140	300	12.210	9.300
2) в 325 " " конюшини	27.137	1.787.5	552.5	10.862	10.367
3) в 80 " ячмінки	6.856	48	40	3.240	1.520
4) в 125 " вівсянки	10.712	125	62.5	4.687	2.125
5) в 30 " гречанки	2.492	66	21	960	486
6) в 250 " пашних буряків	2.625	25	10	1.725	1.250
7) в 75 " бульби	1.875	67.5	5	1.500	1.477
Разом	77.197	3.259	991	35.184	26.525

Три коні потребують для себе (крім вівса, якого є подостатком) на день 15 кг. сіна, себто на рік 365×15 = 55 метрів або 4,713 кг. сушу, 209 кг. білка, 55 кг. товщу, 2,238 кг. углев. 1,705 кг. м. в. Рахуюмо 10% усеї паші на втрату, тоді відпаде 7,719 кг. сушу, 325 кг. білка, 99 кг. товщу, 3,518 кг. углев., 2,652 кг. м. в. разом паша коний і втрата паші: 12,432 кг. сушу, 534 кг. білка, 154 кг. товщу, 5,756 кг. углев., 4,357 кг. м. в. себто для рогаї худоби останеться: 64,765 кг. сушу, 2,725 кг. білка, 837 кг. товщу, 29,428 кг. углев., 22,168 кг. м. в.

Рахуючи час зимівлі на 200 днів, до-рахуємося, що цьому господареві треба на зиму в кількограмах: 49,600 сушу, 3,600 стр. білка, 920 товщу, 23,500 углевод. і 19,500 мучк. варт. має він в кількограмах: 64,765 сушу, 2,825 стр. білка, 837 товщу, 29,429 углевод. і 22,168 мучк. варт.

Як бачимо сушу є на всякий випадок досить, як і углеводанів та мучкової вартості але рішуче замало стравного білка і навіть товщу. Передусім білка. Це дуже важне, бо тут для дійних коров і молодника передусім треба досить стравного білка в паші. Якби не додати до цього, що є, ще паші богатої в білок, тоді у цій паші що є, лишивсяби білковий стосунок (товщ × 2.5 + углев : білок) нездалий, бо аж 1 : 11.5 а тут треба стосунку менче-більше 1 : 7 для коров, 1 : 8 для молодника і вола. Нема інакшого виходу як додати, хоч-би й докупити паші богатої в стравний білок (наприклад осипки, макухів, грису), або випродати дещо з худоби. На всякий випадок добрий і розумний господар ніколи не рішиться годувати за скупю свою худібку. Така буцім то годівля булаб найдурніша і найдороша, бо на прибутку з худоби втра-тилосьби тоді значно більше, ніж коштувала би докуплена паша. Ра-хуючи докладно прибуток напри-

клад в молоці коров і рості молодника, господар сам найліпше виміркус яка паша найліпше виплачується і що йому треба робити.

С. КАЛИНЕЦЬ

В „Штайрамті“.

Входить мужик до штайрамту,
Заплатить Грундове,
І сказав пан забагато
Платить мужикови.

Мужичок, почув зумівся:

— „Пане, забагато,
Я плачу що року дваццять,
Як небіжик тато!“

— „*Kłamiesz chłopie, to nie prawda,
Tu tak w książce stojł,
I czterdzieście musisz płacić!*“
— „*Hi, panoczku mo!*“

— „*Co, ni? Czekaj, zobaczmy
Zaraz chłopie stary!
I panisko zakładaє
Na ніс окуляри.*“

Заложив він окуляри
По книжках шукає:

— „*Tak, tak gazdo, płac dwadzieścia!*“
Пан відповідає.

— „*Хай здорові будуть очі
Що пан закладали!“
Каже мужик — а ці перші
Щоб повилізали!*“

Галицька еміграція в Югославії.

(Докінчене.)

Крім бачвансько-фемських Русинів і галицьких переселенців є ще в Югославії також українська повоснна еміграція. Є багато східних Українців з Денікінової та Врангелевої армії, головню в Сербії. Галицька повоснна еміграція в Югославії дуже маленька, всього кільканайцять осіб скупчених в головнім місті Загребі.

Та коли численні східні Українці не зробили доси для української справи в Югославії можна сказати нічого (переважають між ними „хитрі малороси!“), то маленька горстка Галичан в Загребі при співпраці відокремлених одиниць з поміж східних Українців, розвинула живу пропаганду для української справи між Хорватами, інформуючи при кожній нагоді хорватське суспільство про національно-політичні змагання Українців.

Що численна східно-українська еміграція нічим майже не зазначила свого істнотання в Сербії, не треба приписати передовсім недбалості і малосвідомості цих Малоросів, що дбали лише про своє матеріальне життя і задля легкого хліба гуртувалися в московських організаціях, котрим Сербі давали різні запомоги. Були це переважно люди без „твердого хребта“, яких між східно-українською еміграцією чи не найбільше. Правда є й між Галичанами всілякі люди, є також між Галичанами в Загребі такі, що насамперед шукають для себе чести і титулів і від того роблять зависимою свою співпрацю. Це люди переважно добре ситуовані, „незалежні“, котрі моглиби — як би хотіли — багато добра зробити українсько-національній справі. Але

вони сидять бездільні бо.. Багато требаби списати паперу, колиби чоловік хотів описати всі ті причини, задля котрих многи наші люди, не лише в Югославії, але і інчих краях, де перебуває наша еміграція, а також і в дома в Галиччині, не хочуть братися до національної праці сидять бездільні як трути, критикуючи працю других. Не місце тут про то писати, хоть перо само рветься.

Отже маленький гурток Галичан в Загребі виявив (особливо 1920—23 роках) надзвичайно живу діяльність в користь української національної справи. Всі важніщі події в життю Галиччини а також східної України були всегда обширно представлені в хорв. пресі. З східно-української еміграції писав багато в різних загребських часописах одинокий др. Мих. Петрів (тепер учитель в Сремі). Головно його ініціативою вийшла 1921 року в Загребі гарна книжка з нагоди 60-літної річниці смерті Т. Шевченка п. заг. „*Spraven — kujiga prigodom 60-godišnjice smrti T. Ševčenka*“, в котрій мимо статей про життя, творчість і значінне Шевченка, були також статті різних авторів про українську мову, письменство, історію, про сучасні політичні стремління українського народу, та про взаємини Українців з другими славянськими народами. З Галичан вели пропаганду українських національних змагань в хорв. пресі: І Будз (тепер чомусь затих), Гриць Шевчик, студ. прав Ілько Крайшар і Мих. Фірак. 1923 року влаштував гурток українських студентів в Загребі (східні Українці з Галичанами разом) гарний концерт в честь Шевченка, котрий відвідала краща

Володимир Мартиневич

з Микулинців, найліпший кольпортер „Нового Часу“.

загребська публіка. Концертова зала була набита і всі точки концерту (промови, українські пісні і уривки з драми „Невольник“) приняла публіка з щирими оплесками. Навіть Москалі, котрих є в Загребі без порівняння більше ніж Українців і котрі вже з давна були Хорватам знані, як державна слов. нація з великою літературою, не можуть похвалитися таким щирим, повним симпатії прийаттєм і співчуттєм, з яким прийняли Хорвати цей перший явний український виступ в Загребі.

На жаль — нині і той маленький гурток Українців в Загребі розійшовся. Студенти розіхалися, декотрі вже покінчили, а нових нема.

Остало ще всего кілька одиниць (Гр. Шевчик, В. Войтанівський, Мих. Фірак), але й ті не попадають в зневіру (як се зробили многи „ви значні“ навіть „д'ячі“), але й надалі працюють в хорв. пресі, так що ще й нині хорв. преса в Загребі більше пише про Україну і Українців; краще інформована про хід і стан нашої нац. боротьби, ніж преса других країв, де перебувають сотки української еміграції, де були різні „місії“ і куди вислано чимало гроша.

Мих. Фірак.

Чи Ви вже вислали передплату??

Календар. — Березень 1924.

14. П'ятниця (1) Евдокії. Правосл. Евдокії. — Схід 5:42. Захід 5:25.
 15. Субота (2) Теодота. Православ. Теодота. — Схід 5:39. Захід 5:26.
 16. Неділя (3) 1. Неділя посту. Правосл. 1. Неділя посту. — Схід 5:37. Захід 5:27.

Народні приповідки.

До першого грому земля не розмірзається.

Пусті сусіда в хату, та й сам в сусіди йди.

Що сталося в березні.

16. 1681. Бакчисарайська угода між Москвою та Туреччиною.

—о—

Кураторія львівського шкільного округу виготовлює обіжник, яким бажає ушасливити українські школи може на пару годин перед 14. березня. Іменно обіжник, аби українська молодь і учителі взяли участь у благодарнім богослужінню по церквах і молилися за це, що 14. березня усталено східні польські границі!

Жінка амбасадором. Совітським послом в Тегерані (Персія) іменовано Колдонтаєву. То перший випадок в історії дипломатії, що жінку іменовано офіційним представником держави за границею.

Подружні курси в Америці. Американці то такі люди, що на все хочуть знайти спосіб. От тепер занепокоїло їх то, що число розводів зросло більшає. Вони рішили тому зарадити і зорганізували в Нью Йорку подружні курси, на яких курсанти будуть вчитися як вибрати добру жінку чи чоловіка. Дотепер — кажуть — Американці менше турбувалися вибором жінки, як вибором, приміром, самоходу. І це було причиною частих розводів.

Знова землетруси. З Констанци (Румунія) доносять, що там в протязу 12 годин відчутно 411 потрясень землі. Потрясення знищили багато державних і приватних будинків та костелів, школи обчислюють на яких 15 мільонів доларів.

Дешевіє! В однім з останніх чисел „Нового Часу“ подалими, що з днем 16. березня має бути підвищена залізнична тарифа. Тепер знова довідуємося що на висток міністерства промислу і торгівлі почтова тарифа буде підвищена з днем 15. березня так, що звичайний лист коштуватиме 250.000 мп., а картка 150.000 мп. І мимо того все дехто хоче вмовити в людей, що в Польщі все дешевіє.

Сильний землетрус в Іспанії. В провінціях Гвеска, Леріда і Герона в Іспанії далися чути сильні землетруси.

Найдовша петиція. Американські фермери в числі 345.516 внесли до Конгресу Союзних Держав подання з просьбою знизити податків. На просьбі поміщено всі підписи і багато різних уваг, що дуже збільшило обсяг документу. Просьба та поміщена на папері звиненім в рулон, широкім на один метр, а довгим на дві американські милі. Чотирох фермерів принесло ту просьбу до канцелярії секретаря Конгресу, а той віддав її одному з членів Конгресу до зрєферования. Буде над чим поспіяти.

Також страйкують. В Неанолі (Італія) застрайкували, домагаючися підвижки плати, грабарі.

Свідки масло має рибачу задуху. Молочарський департамент Рільничого Університету в Нью Йорку відкрив, чому масло завозить деколи рибачою, хоча воно ніколи коло риби не лежало. Кажуть хеміки цього університету, що причиною цього явища є хемічне розкладання (загнивання) деяких складників масла. Значить, заносити рибачою може лишень масло, що вже псується.

До суду через музику. Перед міським судом в Морисоні під Нью Йорком ставали швець та кравець, посварившись за музику. Кравець Єсіян любить грати в своїй робітні. Швець Кегайян каже, що то не музикант, а „проклятий дурний галас“, та що він псує йому бізнес, бо на це гранне збирається перед кравецьким склепом товпа хлопців, яка заступає вхід до шевської крамниці. Це псує бізнесу так улютило оного Кегайяна, що він кинувся з олов'яним дручком на кравця. Кравець каже, що швець побив його сим дручком по голові, але свідки не могли цього потвердити, бо під час бійки погасли в склепі світла і ніхто не бачив, що сталося в пітьмі. Суддя розсудив справу так, що приказав шевцеві йти на прохід як його сусід грає на скрипці, а кравцеві казав грати хоч так, щобн другого чоловіка не доводити до гніву.

Божевільний монах. В ньюйорським суді розбирають сепер позов проти одної компанії рухомих образків, внесений Труфановим, колишнім московським монахом, відомим під іменем Іліодора та під назвою „божевільний монах Росії“. Іліодор свого часу тішився великим впливом на царським дворі, поки його місце не заняв „божий старець“ Распутін. Він позиває підприємство за те, що воно надживає його імені до продажу своїх образків.

Цікаві річі.

Чародійне яйце. Розміть куряче яйце, зробіть в ньому маленький отвір, випустіть білко і жовтко і висушіть шкарлупу в печі. Відтак всипте в шкарлупу до середини дрібного піску і заліпіть отвір

білим воском — зробіть се дуже старанно, щоб нічого не було пізнати. Опісля, коли будуть подавати на стіл варені яйця, підложіть непомітно ваше яйце на тарілку, а відтак можете удивляти гостей, показуючи з тим яйцем різні штуки. Так приміром: ваше яйце буде приймати кожде положення, яке йому надасте, а навіть буде стояти неподвижно на черенках столового ножа. Поставте його на край ка рафки, а воно і там, на вдивовижу усіх, буде стояти супокійно.

Ширіть „Новий Час“

Біржевий перегляд.

Грошева біржа.

приватні обороти.

Львів, 11. III. 1924.

Амер. дол. 9,800—9,850.000, одинки і двійки на рівні з іншими ам. дол., канад. дол. 9,000.000—9,050.000 Кч 275.000, фран. фр. 360.000, франки швайц. 1,650.000, фунт штерл. 41,000.000—41,500.000. Фр. бельг. 320.000. — Ліри 400.000. Лей 490—500.000. Австр. кор. 140.

Золото: 20 кор. 42,500—43,000.000, 20 фр. 39,500.000, 10 рублів 53,000.000.

Срібло: кор. 750.000, 5 кор. 3,750.000, фльор. 1,850.000, рублі 3,300.000 копійки за рубель 0,000.000.

Збіжева біржа.

Львів, 11. III. 1924.

Кр. пшен. з 1923, 35,—3,700.000. Жито з 1923, р. 22,—23,000.000. Броварняний ячмінь з 1923 22,—22,500.000.— Овес з 1923, р. 21,—22,000.000. Горох пільний 00,000—01,000.000. Горох Вікторія 00,000.000 мід. Пшенична мука 40% „О“ 8,000.000, 55% „1“ 60,000.000, 70% „4“ 40,000.000. Житня мука 60% 52,000.000, 70% 45,000.000. гречана каша 00,000—00,000.000. фасоль біла 65—

Важне!

Для Читалень, Товариств і Інституцій

Важне!

Бронзовані бюсти ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

1522

величини 85 см по ціні 35 міль можна дістати

1-2

в Українській Книгарні й Антикварії, Львів вул. Гутовськово ч. 22.

Українські Курси Заочної Освіти при „УКРАЇНСЬКИМ СЛОВІ“

КУРСИ вчать заочно: посилають лекції поштою і виправляють виконану учнем роботу.

КУРСИ навчають всіх предметів гімназії та реальних середніх шкіл, а також окремих галузів знання як кооперація, машинознавство і т. д.

КУРСИ по покінченню навчання дають свідоцтво учневі.

КУРСИ допомагають своїм учням здати іспити при матуральних комісіях за середню школу і для учнів по фаховим предметам допомагають одержати практику в визначних підприємствах.

НА КУРСАХ може учитись кождий, деб він не проживав і якогоб віку не був

Платня за навчання кожного предмету од 3 до 6 доларів.

Вимагайте проспектів, програм і інформацій. — Адреса:

1473

Berlin-Schöneberg, Hauptstr. 11.

1-3

„Ukrainske Slovo“ Курси Заочної Освіти.

Дирекція Курсів: Проф. В. Коваль, Др З. Кузеля, Проф. Б. Лепний.

„Літопис“

Передплата на березень 4 міль, на провінції 4.400.000 мп. Старі передплатники отримають недослані числа без доплати. Для нових передплатників комплект висилається по ціні від 1-го до 8-го ч. по 800.000 мп. від 9-го ч. по 1.000.000. — **Вийшло досіль десять чисел.** — **ЛІТОПИС** огляд політики, літер. й мистецтва (під ред. проф. С. Томашівського) має 16 стор. вел. форм. й 4 стр. ілюстраційного додатку й виходить точно кожної суботи.

Передплачуйте гуртово або у книгарнях. Книгарням і кольпортерам 8 проц. спусту. — Замовляти й прислати передплату: **І. Рудницький**, Львів Гарновського 7, абс: Verlag „Ukrainske Slovo“, Berlin-Schöneberg, Hauptstrasse 11, гроші можна прислати теж на conto В-ва „Земельний Банк“ у Львові. — **ЛІТОПИС** є єдиним в нашій великій українській ілюстрованим журналом, в якому поруч з оглядами політичних подій в цілому світі, найдете інформації з різних царів культури, а також цікаві оповідання і белетристичні додатки. „ЛІТОПИС“ є призначений в першій мірі для українських родин і тому кожна родина повинна передплатити його. — **Передплачуйте „ЛІТОПИС“.**

Тепер вже кождий має нагоду купити

Великий Календар Альманах Червоної Калини

остало ще 200 примірників і продається по зниженій ціні 2,000.000 з переес. Видавництво „Червона Калина“, Львів, вул. Руська 18., І. п.

66,000.000. Фасоля краса 60—61,000.000. — Ціни розуміється за 100 kg. без споживного податку. Місце, станція заладовання.

Ринок.

Хліб 1 кг. 500.000, м'ясо волове 2,800.000 свиняче 3,000.000, теляче 2,700.000, солонина 000.000—3,400.000, сало 3,800.000, смалець 4,000.000 масло десерове 8,000.000, масло кухонне 7,000.000, сир 1,200.000 яйця 1 шт. 250.000, сметана 1 літра 1,600.000, молоко 500.000, 1 кг. меду 3,000.000, бураки 1 гк. 300.000, цибуля 400.000, чісник 1 головка 50.000, курка від 5,000—8,000.000.

ОГОЛОШЕННЯ.

ПРИЙМУ ХЛОПЦЯ на практику **Д. Конох**, торгівля товарів споживчих — у Львові вул. Кохановського ч. 5. 2—3

— „Студентська Самопоміч“ —

кооператива з обм. порукою у Львові, **Супінського 21.** відділ посередництва праці поручає здібних, працьовитих та совісних **інструкторів** у Львові та на провінцію. Уділяє інформації та полагодується всі справи безплатно, на письмений відповіді залучити поштовий значок. У всіх справах належить звертатися на адресу: „САМОПОМІЧ“ або до Адміністрації „Нового Часу“ Львів, Руська 18. III. п. 1—3

Машини до писання нові та уживані поручає по оказійних цінах **Д. КОНОХ** торговельне бюро Львів вул. Кохановського 5. 1—2

МАШИНИ до виробу цементових дахівок

форми на рури бетонові, хрести, громозводи, вікна до чер- 2-6 ков і всякі слюсарські вироби виготовляє

МИХАЙЛО СТЕФАНІВСЬКИЙ
Львів, вул. Варстатова 10. (між вул. Рицарською і Кордецького).

Безплатно одержить кождий (вул. Баторого 7.) пробку, в цілі переконавання о незрівняній якості і дешевості моїх виробів, відзнач. багато разів на світових виставах 1—20

Зигмунд Кребс, — „Патока“ фабрика горівок, лікерів і меду, — — **Львів-Клепарів.** Спеціальність: „Шляхтеч“ і „Шляхтянка“. **СКЛАДІ:** БАТОРОГО 7., ЛИЧАКІВСЬКА 3. — Рік заложення 1850. — Телеф. фабрики 1211. — Телеф. складу 848. — Замовлення на провінцію полагодується негайно на найдогідніших умовах.

НАСІННЯ ОРИГІНАЛЬНОГО ЛИТОВСЬКОГО ЛЬНУ

більшими чи меншими скількостями

доставляє

Краєвий Союз господарських Спілок „Вільський Господар“

у Львові

і його відділи: **Львів, Городецька 95, ПЕРЕМИШЛЬ, Косцюшки 5, КОЛОМІЯ, Ринок 40, і СТРИЙ, Ринок 6.** 1—2

Без аффідавітів зараз можна їхати до Аргентини і Бразилії. — — Інформації дає

Королівсько-Голяждський Льойд
Львів, пл. Більчевського ч. 1. (ріг Городецької 77.)
ТЕРНОПІЛЬ, вул. Третого Мая ч. 9.

„ІНІГ“

МІЖНАРОДНЕ
ТОРГОВЕЛЬНЕ І ПРОМИСЛОВЕ ТОВ.
ТОВ. з ОБМ. ПОР.

ЛЬВІВ,

ДОСТАВЛЯЄ ЗІ СКЛАДУ У ЛЬВОВІ:

ПОДЛЕСКОГО 8/11.

Комплетні урядження млинів, ВАЛЬЦІ „ДАВЕ-
РІО“ Ціріх, ЛУЩАРКИ „МАРС“ патент „КАС-
ПАР“, ориг. швайцарську газу марки „РАЙФ
ФРАНК“, ТУРБІНИ Франціса, мотори ДІСЛЯ,
льокомобілі і т. п.

ТЕЛЕФОН 413, 1236 і 1086.

Телсгр. адр. „ІНІГ-ЛЬВІВ“.

8-52

ПОТРЕБА інтелігентного хлопця понад 18 літ до обслуги одної старшої особи на селі. Зголошення до Адміністрації „Нов. Часу“ для дра К. 1—2

ОСІБНОЇ КІМНАТИ за доброю винагородою шукаю в середмісті. Посередництво буде винагороджене. Зголошувати до Адм. „Нового Часу“. 1—4

Мотори від 6 до 60 HP. — Млиніські каміння, вальці, каспрі, токарні, трансмісії, паси, турбіни, праси до дахівок, олійні, цемент, вапно, січкарні та — всякі інші машини, знаряди, матеріали — поручає 8-30

„ПІЛЬОТ“ Львів,
вул. Баторого ч. 4.

УПРАВИТЕЛЯ

Кооперативи на селі коложенім при розгалуженню залізничних доріг недалеко Львова **потрібно від 15. марта ч. р.**

Рефлектується тільки на здібного кооператора, не жонатого або вдівця не вище 40 літ та з добрими порученнями.

Першенство мають бувші У.С. або студенти українського університету.

В місцевости догідно заложити Союз Кооператив (в повіті нема і не вигідно) та поширити торгівлю і промисл на всі можливі галузі. Залежить це від здібности даної одиниці, бо населення свідоме і радо допоможе. 6-6

Зголошення з поданням услівій і описом життя слати до Адміністрації „Нового Часу“ під „Кооператор“ та долучити почтовий значок на відповідь.

Зі всім, що входить в обсяг **АРТИСТИЧНОЇ РІЗЬБИ** звертатись на адресу:

Скульптор 9-30

Андрій КОВЕРКО

ЛЬВІВ, ПОТОЦЬКОГО 71.

Приймається надалі передплату на сільсько-господарський місячник

„Сільський Світ“

:: Перший чвертьрік 2 мільйони. ::

Америка річно 2 долари. Чехія 50 корон.

Число 1 і 2 вийде в лютім. 3-4

Адреса: **Перемишль, Зелена 5.**

До відома Всечесним Урядам громадським, парохіяльним, церковним Комітетам і П. Т. Публики.

Дійшло до нашого відома, що п. К. Фельчинський, котрий передше займався відливанням дзвонів в Тернополі, а від недавня те саме робить в Калуші крикливою рекламою (воження дзвонів по ярмарках, агітація через одну жінку) позбуває свої виробы використовуючи з одного боку недосвід П. Т. Покупця а з другого боку довіря, яке вони мають до нашої від давна широко відомої фірми. Бо п. К. Фельчинський в розгарі несовісної конкуренції не вагається запевнювати кожного з ким має до діла, **що він а наша фірма, то одно і те саме.**

Тому, щоби не шивилось баламуцтво, а лихі, як щез до матеріялу, так і виконання виробы п. К. Фельчинського не йшли на наш рахунок і не підкопували довіря, яким ми цілком заслужено тішимося серед найширших кругів громадянства, подаємо до загального відома, **що з п. К. Фельчинським ми ніколи не мали і тепер не маємо нічого спільного.**

Тимсамим не їздимо ми ніколи зі своїми виробами по ярмарках ані нікого не посилаємо в тім переконанню, що ніяка шануюча себе фірма не потребує халатись ярмарочною рекламою а пошукуючи за нашими дзвонами найдуть їх в наших складах в Калуші і Перемишлі, де хотяй би і тепер є на складі пов:рх 400 штук дзвонів різної величини від найбільших до найменших.

Наш склад в Калуші міститься при вул. Цвинтарній, а в Перемишлі при вул. Красінського ч. 63. за Сяном, а крім того в Товаристві „Церковна Штука“ в Станіславові.

При листовних замовленнях просимо звертатись до нас на адресу: 5-5

Ліярня дзвонів БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ
в Калуші: вул. Цвинтарна, або в Перемишлі вул. Красінського ч. 63.

УВАГА!

На свято 110-ліття народження Т. Шевченка (10 III. 1924.)

Т. ШЕВЧЕНКО: „КОБЗАРЬ“

перше повне, народне видання, в одному томі, з поясненнями й примітками дра В. Сімовича, з портретом і біографією поета. — Стор. XXX + 431.

Ціна 80 центів, в оправі і 1 долар з пересилкою.

ГОЛОСИ КРИТИКИ:

„... Виданий на гарному папері читким і великим шрифтом, з гарною біографією поета, з дуже цінним та, як на сей день, для „Кобзаря“ в цілому найкращим коментарем, — „Кобзар“ Катеринославського Видавництва справді найблизче стоїть до назви народнього видання. Тому ми щиро бажаємо, щоби сей „Кобзарь“ був на столі селянина в кожній хаті всієї України“. — (Л. Білецький), „Українська Трибуна“, (з 3. грудня 1921)

„... З різних оглядів заслуговує оце видання Шевченкового „Кобзаря“ на те, щоб воно знайшлося в руках кожного читача „Учительського Слова“. Не було досі такої щирої й заокругленої проби систематичного обяснення всього „Кобзаря“, як це бачимо в виданню д-ра Сімовича... Потрібна (ця книжка) читачам, „Учительського Слова“ у школі і при їх праці над позашкільною освітою, можна тільки гаряче поручити їм видання Шевченкового Кобзаря з поясненнями та примітками д-ра Сімовича. („Учительське Слово“, ч. 2-4, з квітня 1922 р.)

„... Діждалися ми нарешті популярного видання цілого „Кобзаря“. Воно повинно знайтись в кожній читальні і бібліотеці, в руках кожного вчителя, взагалі в руках кожного, хто сам собі й иншим хоче вяснити Шевченкові думки, в руках учеників, селян і робітників“. — (М. Возняк „Листво з Просвіти“ з 15. січня 1922.)

„... Се безперечно гарний і дуже потрібний дарунок українському народові“

Продаж виключно за готівку. Книжки висилають негайно.

На більші замовлення — зп жки 25-4.°.

Гроші (невеличкі суми) можна прислати листом, а краще переказами на Konto E. Wygowej Земельний Банк П. отечний, Львів, або — Zivnostenska Banka, Praha або — Wiener Bankverein, Wien або просто на адресу:

Eug. Wygowej Berlin SW 47, Yorkstr. 84 II. 7-10

Повний каталог В-ва безплатно.